

Claes Uggla

A. Kommentarer och frågor till Leif Bloch Rasmussen

Författaren inleder sitt bidrag om informatik och pragmatism med att säga att det är en reflektion om metoder han använt och som kan komma att användas för aktionsforskning inom områdena informatik, design av informationssystem och innovation/entreprenörskap. Bidraget tycks bestå av två huvuddelar: en inledande del om hans tidiga forskningsbana där Charles West Churchmans filosofiska idéer inledningsvis tycks ha dominerat, i kombination med en beskrivning som närmast kan karakteriseras som något slags filosofisk sökande. Detta utmynnar så småningom i ett fokus riktat mot Charles Sanders Peirces tankar om pragmatism som dominerar resten av bidraget.

Jag har svårt att se bidraget som en metodbeskrivning då det enligt min mening snarare utgör en diskussion kring filosofiska perspektiv som visserligen ger en viss avgränsning men som inte alls bestämmer innehållet inom något forskningsområde, illustrerat av t.ex. en bilaga med en tabell som inkluderar en försvarlig andel av de senaste 150 årens mest betydande vetenskapsfilosofer. Låt mig här parafasera Karl Popper: Om man säger allt så säger man inget (som är till nytta för någon).

Författaren nämner i inledningen några ämnesområden. För att visa hur texten konkret metodologiskt kan användas så vore det, i alla fall för mig, en stor hjälp om författaren kunde ge något specifikt exempel inom ett avgränsat ämnesområde. Gärna tillämpande Charles Sanders Peirces pragmatiska maxim.

B. Svar och kommentarer från Leif Bloch Rasmussen (LBR) till Claes Uggla (CU)

Vil gerne lige slå fast, at jeg fortsat arbejder med Charles West Churchman, idet dennes system-tankegang er funderet i pragmatismen, dog primært William James' pragmatisme via Churchman's mentor Edgar Arthur Singer. At jeg også fokuserer på Charles Sanders Peirce i artiklen skyldes, at han efter min mening kan bidrage til den system-tankegang Churchman udviklede og virkede med - og dermed også bidrage til en fortsat praktisk filosofisk søgen.

Churchman's 12 nødvendige betingelser for at designe kunskabende systemer, f.eks. i temaer som informatik og innovation & entrepreneurskab, er¹:

Klient - hvem bør tjenes og hvem bør deltage?

Teleologi - konkrete formål og efterstræbelsesværdige idealer

Måling af virket - direkte og indirekte evaluering i forhold til mål og idealer

Beslutningstager - hvem bestemmer om enighed og uenighed, og hvordan afgøres tvister?

Komponenter og resourcer - midlerne at virke med gennem konkrete handlinger

1 De er ikke tilstrækkelige - og kan naturligvis suppleres med lokale elementer.

Miljø - de omgivelser, som ikke kan ændres

Designer - hvordan og af hvem skabes kundskabelsen?

Implementering af kundskaben - gennem gensidig dialog mellem deltagerne

Garant - hvem og hvad garanterer at formål og idealer kan nås?

Systemfilosoffen - hvilke rammeværk, teorier, modeller, metoder, værktøjer, teknikker er til rådighed for kundskabelse?

Fjenderne af system-tankegangen - æstetik, etik, politik, religion

Når alt er sagt og gjort, når alle erfaringer og refleksioner er samlet - gjorde kundskabelsen da en forskel i praksis?

Det er det disse 12 nødvendige betingelser, der er den metode, jeg forsøger at fortælle om og virke med.

Men inden jeg giver et eksempel på anvendelsen, skal jeg kort beskrive Churchman's kobling mellem de 12 betingelser og filosofi (og dermed også videnskabsteori). Han ser system-design for kundskabende systemer, som:

"Implementing improvement in social systems by means of best available method of inquiry (gaining knowledge)"²

Han skrev så, at de fire centrale begreber: *implementering, forbedring, sociale systemer, bedste metode for kundskabelse* måtte funderes i filosofi, hver for sig - og sammen, dvs. i *pragmatik, ontologi, etik, epistemologi*:

Implementering og pragmatik hører til *designerens* virke sammen med garanten;

forbedring og etik hører til *beslutningstagerens* virke sammen med komponenter/resourcer og miljø;

det sociale system og ontologi hører til *klientens* virke sammen med formål og måling af virket
bedste metode for kundskabelse og epistemologi hører til *systemfilosoffens* virke sammen med fjenderne og signifikansen

Igen skal det understreges, at alle principielt kan deltage i alt, men i denne - min - udgave af system-tankegangen er denne opdeling starten på søgeprocessen for kundskabelse, ja, i ethvert tema, enhver metode.

Eksempel

Claes Uggla efterlyser et eksempel. Det kommer her. Det er nu- og frem-tidigt og stammer fra et forslag til forlængelse af EU-projektet BLING3 om Blockchain i den offentlige sektor. Forlængelsen vil omfatte konkrete eksperimenter i et EU-OKS-Brobygger (OKS: Øresund, Kattegat, Skagerak regionen) med start i efteråret 2022. I BLING er jeg med i Skåne län's

² Churchman, Charles West: 'Philosophical Speculations on Systems Design', Omega - The International Journal of Management Science, Vol. 2, no. 4, 1974

³ Se <https://northsearegion.eu/bling/>

projekt. Dette OKS Brobygger projekt er i forlængelse heraf, og vi vil søge at bruge Churchman's system-tankegang til design af Blockchain for lokal offentlig ledelse⁴.

Metoden er da at skabe dialog og praksis gennem følgende spørgsmål til medarbejdere og ledere i de deltagende institutioner:

Klient:

Som du/I ser det, hvem bør så tjenes ved brug af Blockchain i offentlig ledelse?

Teleologi:

Hvordan ser du/I på Blockchain i relation til din/Jeres institutions overordnede formål og idealer for lokal og regional udvikling?

Præstationsmål:

Hvordan skal effekten af brug af Blockchain for offentlig ledelse måles i dit/Jeres lokalområde - og regionalt?

Beslutningstager:

Hvem skal træffe beslutning om at designe og bruge Blockchain for offentlig ledelse lokalt og regionalt?

Komponenter:

Findes det rette mix af ressourcer og aktiviteter til at skabe og udvikle læring om Blockchain i offentlig ledelse?

Miljø:

Er der kræfter udefra, der bestemmer brugen af Blockchain i offentlig ledelse i din/Jeres lokalområde - og regionalt?

Designer:

Hvem skal stå for innovation og design af Blockchain for offentlig ledelse i din/Jeres institution, regionalt og nationalt?

Implementering:

Hvordan kan vor - og andres - viden om innovation og design af Blockchain for offentlig ledelse overføres til praksis?

Garant:

Hvem eller hvad garanterer, at klient, beslutningstager og designer har den rette viden for innovation og design af Blockchain i offentlig ledelse?

Hvad er din/Jeres rolle i en sådan garanti?

System filosof:

⁴ System-tankegangen bruges i samspil med to andre metoder: Elinor Ostrom's 'Polycentric Governance of Commons' og FN's 17 'Sustainability Goals'.

Hvad er det fundamentale i filosofien bag Blockchain i den offentlige sektor?

Fjenderne:

Hvordan indgår æstetik, etik, politik, religion i arbejdet med Blockchain i offentlig ledelse?

Signifikans:

Kan Blockchain i offentlig ledelse bidrage til signifikant bæredygtighed udvikling, for dig, for Jer, for Jeres institution, for lokalområdet, regionalt, nationalt, globalt?

Peirce' maxime

Claes Uggla spørger om brugen af Peirce' pragmatiske maxime i samspil med Churchman's filosofi og system-design. Mit svar er, at maximet handler om signifikansen - dvs. vurdering af om begreberne i system-tankegangen og filosofien heri bidrager til signifikant bæredygtighed i praksis.